

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

демократизації управління має стати подальше поглиблення процесів соціалізації економіки через переорієнтацію пріоритетів економічної системи, їх безпосередню орієнтацію на загальносуспільні цінності та забезпечення безперервного й стабільного економічного зростання.

Література

1. Анатолій Мельничук, Павло Остапенко. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. – С.9-10.- 35с.

2. Данилишин Б. Як децентралізувати управління в Україні [Електронний ресурс] /Б.Данилишин // Економічна правда. – 2015. – 13 липня. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/07/13/550472/>

3. Бикадорова Н. О. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування / Н. О. Бикадорова // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 2(20). – С. 145-151. – С. 148.

4. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні : наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук І.О. Луніної ; НАН України, ДУ "Ін.-т екон. та прогноз. НАН України". – К., 2016. – С.39-70 с.

УДК 330.3:338

Бреус С.В., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Погіршення платоспроможності населення, зниження престижу науково-

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

педагогічної і наукової діяльності сприяють нарощуванню загроз економічній безпеці ЗВО (найчастіше її «розглядають з позицій ресурсного та захисного підходів – як стан вишу, в якому наявних ресурсів достатньо для запобігання, послаблення або захисту від загроз діяльності ВНЗ» [1]).

У зв'язку з урахуванням ролі та значення вишів в забезпеченні економічного зростання держави, задля покращення ситуації у сфері вищої освіти, ліквідації розриву між освітою наукою та виробництвом у перспективі, узгодження потреб ринку праці, вимог економіки і роботодавців з перспективою підвищенню рівня конкурентоспроможності ЗВО та держави в цілому розроблений методичний підхід до оцінювання економічної безпеки ЗВО як важливих елементів соціально-економічної системи.

Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки ЗВО не окремих вишів як суб'єктів господарювання, а як важливих елементів соціально-економічної системи, розроблено ієрархічно (з урахуванням принципів розробки збалансованої системи показників – Balanced Scorecard – BSC) [2; 3], адаптованої під потреби закладів вищої освіти), що лягло в основу вибору оціночних показників).

З урахуванням зазначеного вихідні дані (показники) для оцінювання економічної безпеки ЗВО поділяються на чотири групи:

- фінанси (показники, що характеризують управління фінансовими потоками ЗВО);
- внутрішні процеси (показники, підвищення яких сприятиме підвищенню ефективності функціонування ЗВО);
- студенти (показники, за допомогою яких можна охарактеризувати відношення студентів до ЗВО в цілому);
- навчання і розвиток (показники, за допомогою яких можна визначити основні напрями підвищення якості наданих освітніх послуг ЗВО).

Схема розрахунку інтегрального індикатору економічної безпеки ЗВО наведена на рисунку 1.

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

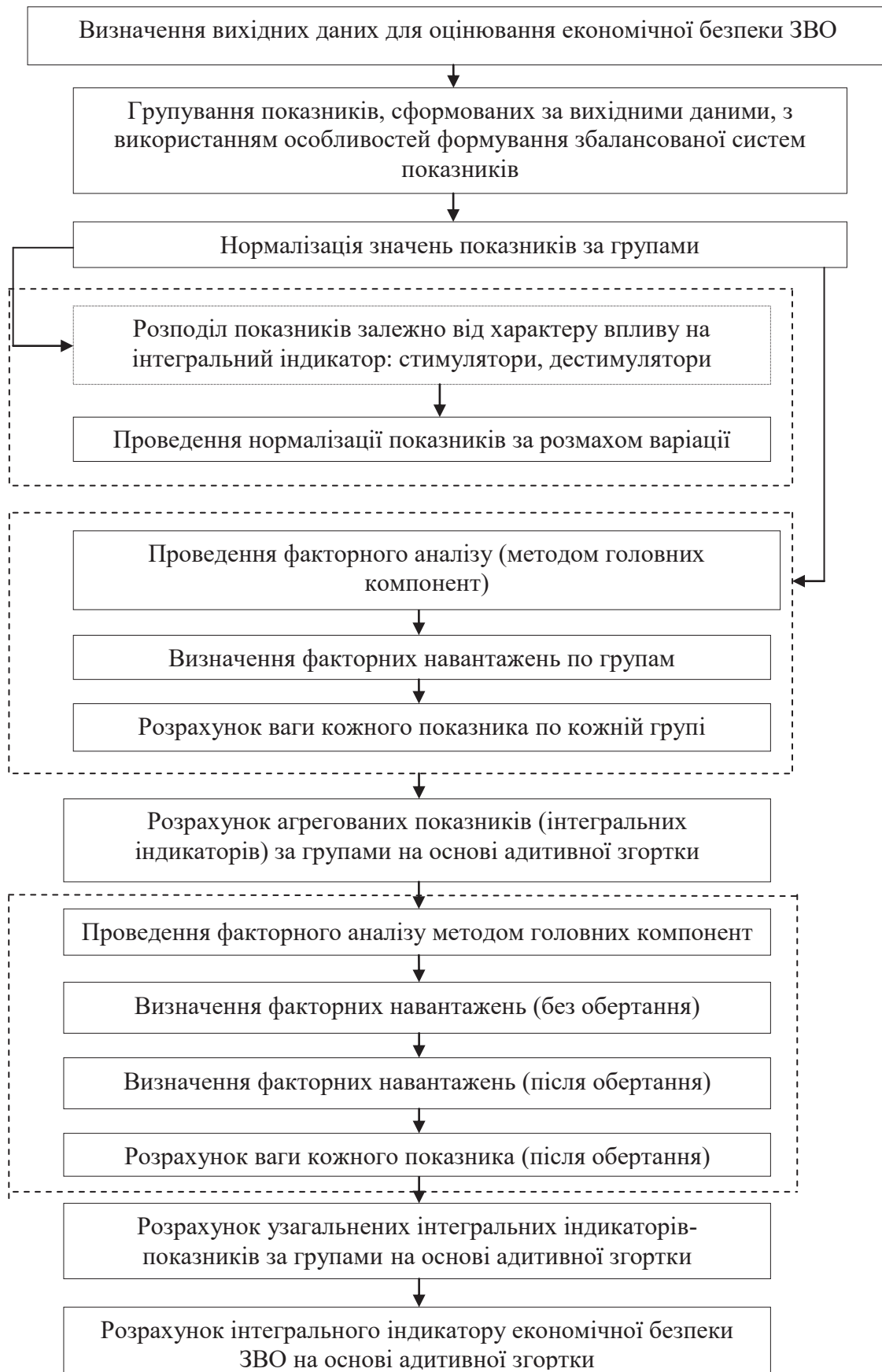

Рис. 1. Схема розрахунку інтегрального індикатору економічної безпеки закладів вищої освіти (сформовано автором)

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

На основі складових збалансованої системи показників здійснюється їх нормалізація, за якої оціночні показники поділяться на показники-стимулятори та показники-дестимулятори (залежність між інтегральним індексом економічної безпеки ЗВО в цілому і за групами та показником-стимулятором є прямою, між інтегральним індексом та дестимулятором – зворотною).

Розрахунок агрегованих показників (інтегральних індикаторів) здійснюється за групами (за допомогою факторного аналізу методом головних компонент з використанням статистичного програмного продукту Statistica) для подальшого розрахунку інтегрального індикатора економічної безпеки ЗВО.

На основі розрахованого інтегрального індикатора надалі будується економіко-математична модель економічної безпеки ЗВО за допомогою регресійного аналізу на основі множинної регресії. При цьому враховані результати факторного аналізу методом головних компонент (вхідні індикатори – інтегральні індикатори показників за групами та інтегральний індикатор).

Загальна модель забезпечення економічної безпеки ЗВО з урахуванням усіх факторних ознак має такий вигляд (формула 1).

$$I_{EBZVO} = b_0 + b_1 \times X_{1(i)} + b_2 \times X_{2(i)} + b_3 \times X_{3(i)} + b_4 \times X_{4(i)} + C_i, \quad (1)$$

де I_{EBZVO} – інтегральний індикатор економічної безпеки ЗВО; b_0, b_1, b_2, b_3, b_4 – коефіцієнти моделі; $X_{1(i)}, X_{2(i)}, X_{3(i)}, X_{4(i)}$ – чинники моделі – агрегований показник (інтегральний індикатор) по групі «Фінанси» (X 1); агрегований показник (інтегральний індикатор) по групі «Внутрішні процеси» (X 2); агрегований показник (інтегральний індикатор) по групі «Студенти» (X 3); агрегований показник (інтегральний індикатор) по групі «Навчання і розвиток» (X 4); C_i – незалежні, нормально розподілені випадкові величини з нульовим математичним очікуванням та дисперсією δ^2 (помилки спостережень).

Використання розробленого методичного підходу до оцінювання економічної безпеки закладів вищої освіти (як провідників інновацій та центрів знань) дає можливість провести оцінювання впливу показників на стан

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

економічної безпеки ЗВО; слугувати в якості основи при прийнятті рішень на рівні держави про визначення основних напрямів розвитку сфери вищої освіти України з перспективою забезпечення економічної безпеки закладів вищої освіти, держави та національної безпеки в цілому.

Література

1. Мартинюк В.П. Економічна безпека вищих навчальних закладів в Україні: передумови оцінювання / В.П. Мартинюк // Економіка Менеджмент Підприємництво, № 25(II) / 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eme.ucoz.ua/pdf/252/24.pdf>.

2. Kaplan R.S., Norton D.P. The Balanced Scorecard – Measures that Drive Performance / R.S. Kaplan, D.P. Norton [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hbr.org/2005/07/the-balanced-scorecard-measures-that-drive-performance>.

3. Бреус С.В. Використання збалансованої системи показників у діяльності вищих навчальних закладів / С.В. Бреус, Є.Б. Хаустова // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №9 (183). – С. 109-116. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_9_15.

УДК 338.246.02(477)

Бугас В.В., к.е.н., доцент

Заєць І.Л., студент

Київський національний університет

технологій та дизайну

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Сучасний розвиток української економіки вимагає переходу на інноваційно-інвестиційний шлях її розвитку. Це безпосередньо пов'язано і з